

Høyring av framlegg til ny vass- og avløpsforskrift

Volda kommune legg med dette framlegg til ny vass- og avløpsforskrift ut på høyring. Frist for innsending av uttale er sett til 28.august 2026.

Høyringssvar kan sendast til kommunen via skjematjenesten du finn ved å følgje denne linken: <https://skjema.volda.kommune.no/skjema/VOL034/Hyringssvar>

Eller sende post til Volda kommune, Stormyra 2, 6100 Volda.

1 Bakgrunn

Ramma for kommunale vatn- og avløpsgebyr blir fastsett i kommunal forskrift. Frå 2012 er kommunen sitt høve til å krevje inn vass- og avløpsgebyr heimla i lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forureiningsforskrifta frå 2004 fastset ramma for gebyra og hovudreglane om utrekning og innkrevjing. Bakgrunnen for utarbeiding av ny forskrift er at kommunen ønsker at forskrifta er betre tilpassa dagens forhold og at fleire kommunar i regionen ynskja ei felles gebyrforskrift for eit betre samarbeid.

Vass- og avløpsgebyra i Volda kommune bygger på sjølvkostprinsippet, det vil seie at kommunen sine kostnader med å tilverke tenestene skal dekkast inn gjennom dei gebyra som abonnentane betalar. Kommunen har ikkje høve til å tene pengar på tenestene. Over- eller underskot i det einskilde år skal høvesvis verte avsett eller trekt frå bundne driftsfond. Avsett overskot frå det einskilde år vert attendeført til abonnentane i form av lågare årsgebyr i løpet av ein femårsperiode. Tilsvarande vil underskot til framføring verte dekt inn over årsgebyret i løpet av ein femårsperiode. Vass- og avløpsgebyra skal ikkje finansiere andre delar av kommuneforvaltninga.

2 Oppsummering

I ny forskrift foreslår kommunen at tilknytingsgebyret settast slik at bustadabonnentar betaler ein fast sats per bueining, medan næringsabonnentar betaler ein fast sats per eigedom. Ein fast sats opplevast enklare og meir rettferdig for abonnentane, enn ein sats som for eksempel er avhengig av størrelse på inntakslidninga. Det er også anbefalinga frå fleire hold at tilknytingsgebyret heldes relativt lågt, fordi kostnadane til kommunen er hovudsakleg knytt til administrativ registreringa av ein ny abonnent.

Ny vass- og avløpsforskrift foreslår å vidareføre eit todelt årsgebyr for både vatn og avløp, med ein fast og variabel del. For bustadar skal den faste delen betalast som eit gebyr per bueining, medan nærings eigedomar skal betale gebyr etter fastsette kategoriar basert på vassforsyningskapasitet.

Den variable delen av gebyret fastsettast som hovudregel etter målt forbruk, men for abonnentar som ikkje har vassmålar må kommunen berekne forbruket. For dei utan vassmålar blir det foreslått at forbruket reknast ut frå eigedomens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i høve til eit høvetal mellom bruksareal og vassvolum. I forslag til ny forskrift er det foreslått at eigedomane plasserast i intervall for stipulert forbruk, kategoriane kjem fram av gebyrregulativet.

Simuleringa under viser ei samanlikning av vatn- og avløpsgebyra i 2026 mellom forslag til ny forskrift og den forskrifta som gjeld i dag. Grøn bakgrunn i tabellen tydar at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, medan rød bakgrunn tydar at abonnenten vil betale meir. Denne fargekodinga er brukt gjennomgåande i notatet. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike abonnentar med målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet - Målt forbruk (1 bueining)	40	4 428	4 001
Seksjonert leilighet - Stipulert forbruk (1 bueining)	85	4 682	5 085
Hybelbygg - Målt forbruk (100 bueining)	6 000	288 803	448 240
Stor butikk - Målt forbruk	2 000	71 239	66 402

Tabell 1 - Simulerte vassgebyr ved ny og gammel forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet - Målt forbruk (1 bueining)	40	3 448	3 073
Seksjonert leilighet - Stipulert forbruk (1 bueining)	85	3 625	3 917
Hybelbygg - Målt forbruk (100 bueining)	6 000	288 803	344 800

Stor butikk - Målt forbruk	2 000	51 957	51 438
----------------------------	-------	--------	--------

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyr ved ny og gammel forskrift

3 Framlegg til ny forskrift for vatn og avløp

Dette kapittelet skisserer hovudtrekka og spesielle forhold i framlegget til ny forskrift for vatn og avløp.

3.1 Tilknytingsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vatn- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for røyrleggjarkostnaden. Kommunen har soleis ikkje direkte kostnader knytt til tilknytninga. Kommunens kostnader er hovudsakleg knytt til administrativ registreringa av ein ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytingsgebyret ikkje knytt opp til bygningsstorleik, men som ein fast sats kravd ved hendingane beskrive i forskrifta § 2-1 bokstav a) til e). Ein fast sats vert anteke å opplevast som meir rettferdig for abonnentane enn ein sats som til dømes er avhengig av bygningsstorleik.

Tilknytingsgebyret er utforma slik at bustadeigedommar skal betale per bueining, mens næringseigedom skal betale per brukseining.

Det leggjast opp til særskilt tilknytingsgebyr ved til-/påbygg av eksisterande eigedom som føre til ei ny eining på eigedomen.

Samla inntekter frå tilknytingsgebyr avheng av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere frå år til år. Dersom gebyrsatsen er høg vil mange tilknytningar føre til at tilknytingsgebyrinntektene utgjør ein betydeleg del av årets gebyrinntekter. Dette vil kunne påverke moglegheita til å halde årsgebyret stabilt, sidan årsgebyret må reduserast ved overskot på sjølvkostkalkylen. Eit lågt nivå på tilknytingsgebyret er i tråd med anbefalinga frå *Norsk Vann*.

I tilfelle der kommunen overtar private vass- og/eller avløpsanlegg kan kommunestyret i det enkelte tilfelle avgjere om det skal reknast særskilde gebyr for tilknytning.

Gebyrsatsen fastsetjast årleg av kommunestyret og kjem fram av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vass og avløpsforskrift føreslår eit todelt årsgebyr med ein fast del og ein variabel del (alternativ 2 i figur 1). Valet av ein todelt gebyrmodell er grunngjeve med at gebyra betre vil fange opp tenestene si kostnadssamansetting, og at det gjev høve til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samla abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtenesta sine forventa kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivningar). Desse kostnadane kan sjåast på som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I framlegget til ny forskrift er det føreslått at bustadeigedom og fritidsbustad skal betale abonnementsgebyr som ein fast sats per bueining. Det grunngjevast med at bustadeigedommen og fritidsbustaden utnyttar infrastrukturen likt uavhengig av bruksareal. Det er og opna for at eigedom med hybel eller sokkelleilegheit ikkje betalar abonnementsgebyr for første bueining som er hybel eller sokkelleilegheit. Det vil gjer at slike eigedomar betalar eit fastledd, sjølv om det er registrert som to eininga i matrikkelen.

Nærings- og kombinasjonseigedom skal betale fastgebyr etter fastsette kategoriar i gebyrregulativet. For desse vil fastgebyret vektast slik at fastgebyret står i forhold til abonnentane sin del av kommunen sine infrastrukturkostnader knytt til vatn og avløp.

Næringsabbonentar i ny forskrift vil bli inndelt i ni ulike kategoriar som gir frå ein til trehundre abonnementsgebyr.

Næringskategoriar	Tal fastledd	m ³ lav	m ³ høg	Abbonentar vann	Abbonentar avløp
Kategori 1	1	0	300	272	236
Kategori 2	3	300	1 000	264	228
Kategori 3	6	1 000	3 000	117	96
Kategori 4	12	3 000	6 000	7	5
Kategori 5	24	6 000	20 000	4	2

Kategori 6	50	20 000	50 000	1	1
Kategori 7	100	50 000	150 000	0	0
Kategori 8	150	150 000	500 000	0	0
Kategori 9	300	500 000	1 000 000	0	0

Tabell 3 viser ein oversikt over fastledd (abonnementsgebyr) basert på vassforsyningskapasitet. Dette gjeld for nærings- og kombinasjonseigedomar. Ein kombinasjonseigedom er ein eigedom kor det både er næringsbygningar og bygningar for bustad. Intervalla som verte syna ber preg av at dette er ei forskrift som skal gjelde for fleire kommunar, kategoriane er difor større enn kva som trengs i Volda kommune.

Dette er ei vidareføring av dagens innordning av forskrift og regulativ. Med ei endring der bustad no ikkje betalar abonnementsgebyr for første bueining som er hybel eller sokkelleilegheit.

Den enkelte eigedom skal betale eit gitt tal abonnementsgebyr etter tabellen på neste side, basert på eigedomen sitt høgste vassforbruk dei siste åra. Dette er ein god og tilgjengeleg approksimasjon på forsyningskapasiteten til den enkelte eigedom og difor også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukande næringsseigedom. Praksisen er i bruk i fleire kommunar.

Næringskategoriar	Tal fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnentar vann	Abonnentar avløp
Kategori 1	1	0	300	272	236
Kategori 2	3	300	1 000	264	228
Kategori 3	6	1 000	3 000	117	96
Kategori 4	12	3 000	6 000	7	5
Kategori 5	24	6 000	20 000	4	2
Kategori 6	50	20 000	50 000	1	1
Kategori 7	100	50 000	150 000	0	0
Kategori 8	150	150 000	500 000	0	0
Kategori 9	300	500 000	1 000 000	0	0

Tabell 3 - Oversikt over næringskategoriar, tal fastledd og tal abonnentar i kvar kategori.

Utan ei slik vektning ville kvar næringsabonntent berre betalt eit abonnementsgebyr uavhengig av eigedomen sin relative del av kommunen sin produksjons-/handteringskapasitet. Dette ville resultert i ein uheldig skeivdeling av kapitalkostnadene mellom bustad- og næringseigedomar. Tal fastledd følgjer ein avtakande funksjon gitt vassforbruk.

3.3.1 Endring av tilordna kategori for abonnementsgebyr

Det er ikkje lagt opp til at tilordna kategori for den enkelte eigedom skal kunne endrast på basis av ein reduksjon i vassforbruket. Det er fleire årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knytt til den teoretiske leveringskapasiteten til kvar abonnent.
- Kommunens infrastruktur kan avskrivast lineært over 80 år slik at dei faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåverka av endringar i den enkelte abonnents varierende vassforbruk.
- Sidan kommunens kostnader innanfor vatn og avløp i sin heilskap skal dekkast av abonnentane medfører endringar av kategoritilhøyrse ein kostnadsforskyving frå ei gruppe abonnentar til ei anna.
- Dersom ein abonnent får høve til å «søke» om tilordning til ein anna kategori vil dette kunne få ein uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til ein uønska «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhøyrse for eit stort tal næringsabonnentar kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppa anbefaler sterkt å revidere kategoritilhøyrse ved jamne mellomrom, f.eks. kvart femte år. Vi tilrår at ein då ser på forbruksdata dei siste åra. Det høgste vassforbruket i perioden bør leggest til grunn for kategoritilhøyrse.

Enkelte næringseigedomar har ikkje vassmålar og betaler følgeleg abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eigedomar får vassmålar bør kommunen endre tilordna kategori etter to til tre år med målaravlesingar.

Samla inntekt frå abonnementsgebyr skal fortrinnsvis dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knytt til kommunen sin infrastruktur. Ein abonnent kan redusere årsgebyr for vatn og avløp ved å senke vassforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gjev avgrensa moglegheiter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefalast å operere med same gebyr per m³ for alle abonnentsgrupper.

Gebyret vert fastsett etter anten målt eller stipulert forbruk for bustadeigedomar, og som hovudregel etter målt forbruk for andre eigedomar.

Ved stipulert forbruk føreslår ny forskrift at forbruket vert rekna ut frå eigedomens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i høve til eit høvetal mellom bruksareal og vassvolum. Eigdommen plasserast i intervall for stipulert forbruk, basert på storleiken av det gebyrpliktige arealet. Kategoriane kjem fram av gebyrregulativet.

Gebyr for mellombels tilknytning er innarbeidd i føresegna om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Likevel kan kravet om vassmålar fråvikast dersom vassforbruket kan verte fastsett på andre måtar. I tilfelle der det ikkje er mogleg å installere vassmålar kan kommunen fastsetje eit stipulert forbruk.

3.5 Faktor for stipulert forbruk

I dagens gebyrregulativ stipulerast eigedommar til eit årleg forbruk på 1 m³ vassforbruk per m² bruksareal. I framlegg til ny forskrift vert det føreslått at dei fleste eigedomane plasserast i intervall over/under 150 m². Intervallane fastsetjast i gebyrregulativet, men tabellen nedanfor visar eit utkast som administrasjonen arbeidar vidare med.

Intervall nr.	Lav m2	Høy m2	m3	m3 fritid
1	0	149	85	42,5
2	150	299	160	80
3	300	1 000	300	80
4	1 001	10 000	1 000	80

Tabell 4 - Forslag til intervall for stipulert forbruk

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldande forskrift tek utgangspunkt i at vassmålalar eigast av kommunen. I forslag til ny forskrift vidareførast dette. Abonnentane betaler i dag ein årleg leie for innkjøp og vedlikehald av vassmålaren.

I forslag til ny forskrift er føreslått at kommunen står som eigar ved installasjon av ny vassmålar og kostar sjølv installasjon, drift og utskifting av vassmålaren. Kommunen avgjer kor mange vassmålalar den einkilde eigedom skal ha, og dessutan type, storleik og plassering på vassmålaren. Videre opnast det for at kommunen etter skjøn kan fastsette årsgebyret etter purring dersom abonnenten unnlèt å lese av vassmålaren. Kommunen kan sjølv sette i verk avlesing utan ytterlegare varsel til abonnenten, og krevje særskild gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesing av vassmålar). Gebyret vert fastsett årleg i gebyrregulativet.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskrifta legg grunnlaget for eit nytt gebyrregulativ. Regulativet blir årleg vedtatt av kommunestyret og følgjande gebyrsimuleringar er berre eit døme på ei oppstilling. Simuleringa nedanfor viser ein samanlikning av VA-gebyra i 2026 ved ny og gjeldande VA-forskrift. Alle prisar inkluderer mva. 15%.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Vann 2026 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/bueining	3 413	3 037
Forbruksgebyr	kr/m ³	25,38	24,09

Tabell 5 og

avløp 2026 inkl. mva.	enhet	gjeldende	ny forskrift
fastgebyr	kr/bueining	2 737	2 323
forbruksgebyr	kr/m ³	17,77	18,75

tabell 6 nedanfor viser forbruks- og abonnementsgebyr for vatn og avløp for ny og gjeldande VA- forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 % av kapitalkostnadane for vatn og avløp, oppad avgrensa til 50% av total gebyrinntekt. Bustadeigedom, irekna fritidsbustader, skal betale abonnementsgebyr som ein fast sats per bueining, medan nærings- og kombinasjonseigedomar skal betale abonnementsgebyr etter vekta kategoriar, som igjen er basert på vassforsyningskapasitet.

Vann 2026 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/bueining	3 413	3 037
Forbruksgebyr	kr/m ³	25,38	24,09

Tabell 5 - Vatn - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldande VA-forskrift.

Avløp 2026 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/bueining	2 737	2 323
Forbruksgebyr	kr/m ³	17,77	18,75

Tabell 6 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldande VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bustad utan vassmål

Ca. 80% av de private vass- og avløpsabonnentar betalar i dag etter stipulert forbruk.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 buening)	50	4 682	5 085
Tomannsbolig (1 buening)	80	5 443	5 085
Enebolig (1 buening)	160	7 474	6 891
Enebolig m/hybel (2 buening)	220	12 410	6 891

Tabell 7,

stipulert - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ²	gjeldende	ny forskrift
seksjonert leilighet (1 buening)	50	3 625	3 917
tomannsbolig (1 buening)	80	4 158	3 917
enebolig (1 buening)	160	5 580	5 323
enebolig m/hybel (2 buening)	220	9 383	5 323

tabell 8 og

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 buening)	50	8 307	9 001
Tomannsbolig (1 buening)	80	9 602	9 001
Enebolig (1 buening)	160	13 054	12 214
Enebolig m/hybel (2 buening)	220	21 793	12 214

Tabell 9 viser vass- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for bustadeigedommar med fire størrelser for stipulert forbruk; 50, 80, 160 og 220 m². Omregningsfaktoren for gjeldande forskrift er 1 kubikkmeter per kvadratmeter. I framlegg til ny forskrift vert det føreslått at eigedomane plasserast i intervall over/under 150 m², sjå kapittel 3.5 for meir info.

Det er opna for at eigedom med hybel eller sokkelleilegheit ikkje betalar abonnementsgebyr for første buening som er hybel eller sokkelleilegheit. Det vil gjer at slike eigedomar betalar eit fastledd, sjølv om det er registrert som to eininga i matrikkelen. I tabellane under som visar gebyr for to bueningar vil den nye rekninga betala for ei buening.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 buening)	50	4 682	5 085
Tomannsbolig (1 buening)	80	5 443	5 085
Enebolig (1 buening)	160	7 474	6 891
Enebolig m/hybel (2 buening)	220	12 410	6 891

Tabell 7 - Simulerte vassgebyr for ulike bustadeigedommar utan vassmål.

Stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 buening)	50	3 625	3 917
Tomannsbolig (1 buening)	80	4 158	3 917
Enebolig (1 buening)	160	5 580	5 323
Enebolig m/hybel (2 buening)	220	9 383	5 323

Tabell 8 - Simulerte avløpsgebyr for ulike bustadeigedommar utan vassmål.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 buening)	50	8 307	9 001
Tomannsbolig (1 buening)	80	9 602	9 001
Enebolig (1 buening)	160	13 054	12 214
Enebolig m/hybel (2 buening)	220	21 793	12 214

Tabell 9 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vatn og avløp

4.3 Årsgebyr bustad med vassmål

Ca. 20% av de private vann- og avløpsabonnentar betalar i dag etter målt forbruk.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 bueining)	40	4 428	4 001
Tomannsbolig (1 bueining)	70	5 190	4 723
Enebolig (1 bueining)	120	6 459	5 928
Enebolig m/hybel (2 bueiningar)	180	11 394	7 373
Borettslag (40 bueiningar)	2 200	192 357	174 478
Hybelbygg (100 bueiningar)	6 000	288 803	448 240

Tabell 10,

målt - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	gjeldende	ny forskrift
seksjonert leilighet (1 bueining)	40	3 448	3 073
tomannsbolig (1 bueining)	70	3 981	3 636
enebolig (1 bueining)	120	4 869	4 573
enebolig m/hybel (2 bueiningar)	180	8 672	5 698
borettslag (40 bueiningar)	2 200	148 569	134 170
hybelbygg (100 bueiningar)	6 000	288 803	344 800

tabell 11 og

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 bueining)	40	7 876	7 074
Tomannsbolig (1 bueining)	70	9 170	8 359
Enebolig (1 bueining)	120	11 328	10 501
Enebolig m/hybel (2 bueiningar)	180	20 067	13 071
Borettslag (40 bueiningar)	2 200	340 926	308 648
Hybelbygg (100 bueiningar)	6 000	577 606	793 040

Tabell 12 viser vass- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for bustadeigedommar med fem ulike størrelsar for målt forbruk; 40, 70, 120, 180, 2.200 og 6.000 m³. Hybelbygg er inkludert som eit eige punkt sidan dei tidlegare ikkje har betalt gebyr per bueining.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 bueining)	40	4 428	4 001
Tomannsbolig (1 bueining)	70	5 190	4 723
Enebolig (1 bueining)	120	6 459	5 928
Enebolig m/hybel (2 bueiningar)	180	11 394	7 373
Borettslag (40 bueiningar)	2 200	192 357	174 478
Hybelbygg (100 bueiningar)	6 000	288 803	448 240

Tabell 10 - Simulerte vassgebyr for ulike bustadeigedommar med vassmål.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 bueining)	40	3 448	3 073
Tomannsbolig (1 bueining)	70	3 981	3 636
Enebolig (1 bueining)	120	4 869	4 573
Enebolig m/hybel (2 bueiningar)	180	8 672	5 698

Borettslag (40 bueiningar)	2 200	148 569	134 170
Hybelbygg (100 bueiningar)	6 000	288 803	344 800

Tabell 11 - Simulerte avløpsgebyr for ulike bustadeigedommar med vassmålar.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 bueining)	40	7 876	7 074
Tomannsbolig (1 bueining)	70	9 170	8 359
Enebolig (1 bueining)	120	11 328	10 501
Enebolig m/hybel (2 bueiningar)	180	20 067	13 071
Borettslag (40 bueiningar)	2 200	340 926	308 648
Hybelbygg (100 bueiningar)	6 000	577 606	793 040

Tabell 12 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vatn og avløp

Årsgebyr næring

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	5 951	5 446
Medium butikk	700	28 005	25 974
Stor butikk	2 000	71 239	66 402
Idrettsanlegg	4 500	155 168	144 849
Kjøpesenter	8 000	284 956	265 608
Hotell	13 000	411 859	386 058
Sykehus	35 000	1 058 968	995 000

Tabell 13,

næring - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	gjeldende	ny forskrift
liten butikk	100	4 514	4 198
medium butikk	700	20 648	20 094
stor butikk	2 000	51 957	51 438
idrettsanlegg	4 500	112 798	112 251
kjøpesenter	8 000	207 828	205 752
hotell	13 000	296 666	299 502
sykehus	35 000	758 713	772 400

tabell 14 og

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	10 465	9 644
Medium butikk	700	48 654	46 068
Stor butikk	2 000	123 196	117 840
Idrettsanlegg	4 500	267 966	257 100
Kjøpesenter	8 000	492 784	471 360
Hotell	13 000	708 524	685 560
Sykehus	35 000	1 817 680	1 767 400

Tabell 15 nedanfor viser vass- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for næringseigedommar. Det er tatt utgangspunkt i sju tenkte bedrifter for målt forbruk.

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	5 951	5 446

Medium butikk	700	28 005	25 974
Stor butikk	2 000	71 239	66 402
Idrettsanlegg	4 500	155 168	144 849
Kjøpesenter	8 000	284 956	265 608
Hotell	13 000	411 859	386 058
Sykehus	35 000	1 058 968	995 000

Tabell 13 - Simulerte vassgebyr for ulike næringsseigedommar

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	4 514	4 198
Medium butikk	700	20 648	20 094
Stor butikk	2 000	51 957	51 438
Idrettsanlegg	4 500	112 798	112 251
Kjøpesenter	8 000	207 828	205 752
Hotell	13 000	296 666	299 502
Sykehus	35 000	758 713	772 400

Tabell 14 - Simulerte avløpsgebyr for ulike næringsseigedommar

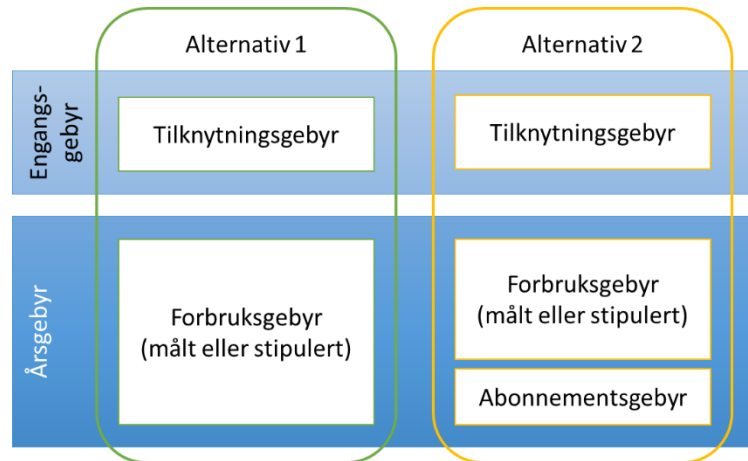
Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	10 465	9 644
Medium butikk	700	48 654	46 068
Stor butikk	2 000	123 196	117 840
Idrettsanlegg	4 500	267 966	257 100
Kjøpesenter	8 000	492 784	471 360
Hotell	13 000	708 524	685 560
Sykehus	35 000	1 817 680	1 767 400

Tabell 15 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

5 Nærare om sentrale reglar

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, og tilhøyrande forskrift, seier at kommunane kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader med vatn og avløp gjennom gebyr. Vidare seier lova med tilhøyrande forskrift at gebyra skal bestå av eingongsgebyr for tilknytning og årlege gebyr. Ved berekning av sjølvkost bør dei til ei kvar tid gjeldande retningslinjer for berekning av sjølvkost for kommunale betalingstenester leggest til grunn.

Dei årlege gebyra skal anten reknast ut på grunnlag av vassforbruk, eller ei todelt gebyrordning med ein fast og ein variabel del. Figur 1 skisserer dei to alternativa.

Figur 1 - Vass- og avløpsgebyr

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er eit eingongsgebyr. Det skal ikkje krevjast nytt gebyr ved ominnreiing eller bruksendring. Kommunen har høve til å krevje tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan då bestemme at tilleggsgybet berre skal betalast når utvidinga utgjør eit visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskrifta med kommentarar er det ikkje spesifisert kva for kostnader som skal dekkjast inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke ein samsvarande del av kommunen sine samla kostnader med vassforsyning og avløp. Gebyret skal reknast ut for den einskilde faste eigedom eller for den einskilde bueining på eigedomen.

5.1.2 Høve til å krevje inn gebyret

Plikt til å betale eingongsgebyr for tilknytning oppstår når det vert bygd på ein elles gebyrpliktig eigedom, eller når gebyrplikt for bygd eigedom finn stad etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 4. Kommunen bestemmer når gebyra forfell til betaling. Det kan ikkje stillast krav om betaling av tilknytningsgebyr før utføring av byggetillating.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Berekningsmåte

Årsgebyr kan verte utrekna på to ulike måtar. Gebyret kan reknast ut på bakgrunn av målt eller stipulert vassforbruk, eller kommunen kan velje ei todelt gebyrordning der årsgebyret består av ein fast og ein variabel del. Det er ikkje tillate å fastsette minimumsgebyr. Dersom årsgebyret vert rekna ut frå stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mogleg grad svare til reelt forbruk.

I tilfelle der vassforbruket vert stipulert, skal for bustadeigedomar busetnaden sitt areal leggest til grunn, då dette er anteke å gje best uttrykk for vassforbruket over ein lengre periode.

Kommunen avgjer sjølv om tidlegare arealutrekningar skal nyttast, eller om det skal settast i verk ny utrekning. Kommunen må i den kommunale forskrifta gjere greie for dei utrekningssprinsippa som ligg til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan takast omsyn til busetnadens art og bruk, og dessutan eigedomen sin storleik og tilstand. Prinsipielt gjeld det at vassmengd inn = avløpsmengd ut.

Både kommunen og den einskilde gebyrpliktige kan krevje at årsforbruket vert fastsett ut frå målt forbruk. Den einskilde gebyrpliktige må sjølv koste på slik måling, og målinga må utførast med vassmålar etter kommunen si tilvising.

5.2.2 Eigedom som ikkje vert brukt som bustad (næring mv.)

For næringseigedom og andre eigedomar som ikkje vert brukt som bustad, er hovudregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, vert utrekna på grunnlag av målt vassforbruk. Er det ikkje installert vassmålar, kan det fastsettast særlege reglar eller verte inngått særlege avtalar om utrekning av gebyret.

Kommunen har avgrensa høve til å sette lågare gebyr for desse eigedomane enn det som ville følge av kommunen sin ordinære utrekningssmåte for bustadeigedomar. Det er ikkje høve til å fastsette ein rein kvantumsrabatt for storforbrukarar av vatn.

For bedrifter, gartneri, gardsbruk og anna verksemd der avløpsmengda avvik vesentleg frå vassforbruket, kan det verte inngått avtale basert på avvikande avløpsmengd.

Det kan gjerast frådrag for vatn som går inn i bedrifta sine produkt, eller av andre grunnar ikkje vert sleppt ut i avløpsnettlet frå næringseigedomar og andre eigedomar nemnt ovanfor.

Det kan utreknaast auka avløpsvassmengd i forhold til målt vassforbruk dersom overvatn vert ført til avløp. For eigedomar med installert sprinklaranlegg kan det gjerast særlege avtalar slik at kommunen sine kostnader blir dekte.

5.2.3 Fastsetjing av særlege reglar

Det kan fastsettast særlege reglar til dømes for busetnad som berre er i bruk delar av året, som har eit særleg stort areal i forhold til vassforbruk og avløpsmengd eller som har tomt som medfører stort vassforbruk. Andre kriterium, som til dømes gebyrpliktige sin privatøkonomi, tal personar eller tal våtrom i huset, kan ikkje leggjast til grunn for gebyrutrekninga.

Føresegnene gjev høve til å fastsetje ulike utrekningssmåtar for eigedomar med ulik bruk. Dette inneber ikkje at sjølve prisen per m³ vatn/avløp kan settast forskjellig for dei ulike eigedomane.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

Ein eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal vere stabil og ikkje avspegle variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikkje hindre den einskilde abonnent i å kunne påverke sitt eige gebyr gjennom å regulere vassforbruket. Ved ressursknappheit kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk åleine, det vil seie at gebyret berre er basert på ein forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanleg at den faste delen speglar dei faste kostnadane (typisk kapitalkostnader) knytt til tenesta. Samstundes vert det tilrådt at abonnementsgebyret ikkje overstig 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme sparing av vatn.

5.2.5 Ulike gebyrsatsar

Utgangspunktet er at dei same gebyrsatsane skal gjelde i heile kommunen. Følgjande unntak gjeld:

1. Tilknytingsgebyret kan differensierast avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidingskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planar godkjende av kommunen. Reglar om differensierte gebyrsatsar må fastsettast i kommunen si forskrift.
2. Det kan fastsettast ulike gebyrsatsar for tilknytning- og årsgebyr dersom eit vass- eller avløpsanlegg eller større eining av dette medfører vesentleg høgare eller lågare kostnader enn dei andre. Det kan berre fastsettast lågare gebyrsatsar dersom kostnadane med å forsyne forbrukarane med vatn i eit vassforsyningsområde er mindre kostbart enn i eit anna vassforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats vert meint kostnad per måleining for årsgebyr eller tilknytingsgebyr. *Forbrukerkjøpsloven* gjev likevel forbrukar moglegheit til å krevje eit passande prisavslag på levert vatn dersom vasskvaliteten er dårleg i periodar.
3. Det kan vidare verte fastsett ulike gebyrsatsar for tilknytings- og årsgebyr for ulike bustadkategoriar, der det er ulike kostnader forbunde med betening av ulike bustadkategoriar. Til dømes kan det fastsettast lågare gebyrsatsar for blokkleigheiter på bakgrunn av at kostnadane med leidningsnett er lågare per bueining for desse bustadkategoriane enn for meir spreidde bustadeiningar.
4. Det kan fastsettast høgare gebyrsats for avløpsvatn som er meir forureina enn vanleg kommunalt avløpsvatn, og som det kostar kommunen meir å behandle.

Avgrensingar nemnd ovanfor gjeld ikkje fordelinga av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikkje krevje tilleggsgjeld eller auke gebyrsatsen ved manglande etterleving av pålegg. Likevel kan kommunen krevje dekt faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglande etterleving av pålegg knytt til den einskilde eigedom.

Ved omlegging eller utbetring av avløpsleidningar kan kommunen krevje at eigar av tilknytt stikkleidning set i verk tilsvarande omlegging eller utbetring.

Unnlèt gebyrpliktig å etterkome pålegg om utbetring av anlegg kan det fastsettast tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettast med heimel i vass- og avløpsanleggslova § 16. Tvangsmulka skal ha ein storleik som gjer det ulønsamt å ikkje følgje kravet. Innkravd tvangsmulkt tilfell kommunen. Sjå § 3.9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved sein betaling eller tilbakebetaling av vass- og avløpsgebyr gjeld reglane i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarande. Forfalle krav på årsgebyr er sikra med pant i eigedomen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsetjing av vass- og avløpsgebyr er framleis gjeldande så langt dei ikkje er i strid med krava i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noko anna. Forskrifter med minimumsgjeld skal vore endra før 1.1.2008.

6 Arbeidsgruppa

Framlegg til ny forskrift for vatn og avløp er utarbeidd av teknisk eining i Volda kommune. Momentum har vore sparringspartner.

Målsetjinga med arbeidet har vore å lage ei forskrift som er rettferdig, tydeleg og fleksibel. Rettferdig: Gebyra skal spegle dei ulike brukargruppene sitt kostnadsnivå på best mogleg måte. Tydeleg: Forskrifta skal vere lett å lese og handheve med klart og forståeleg språk utan uklare, eller vanskelege, formuleringar. Fleksibel: Forskrifta viser til årlege kommunestyrevedtak for gebyra sin storleik.

Teknisk eining, Volda kommune.